

AANBESTEDING WET INBURGERING LOOPT UIT OP FIASCO

Yolanda de Koster (bron: Binnenlands Bestuur 05 okt 2021)

Voor zover bekend heeft nog geen enkele gemeente een aanbieder kunnen contracteren die vanaf januari de zogeheten onderwijsroute kan aanbieden aan inburgeraars. Het budget dat gemeenten daarvoor willen vrijmaken, en daarvoor van het rijk krijgen, is bij lange na niet genoeg. Bestuurlijk overleg tussen de ministeries Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), onderwijs (OCW) en Financiën en gemeentekoepel VNG moet voorkomen dat de onderwijsroute compleet mislukt.

In de clinch

Dat bestuurlijk overleg was maandag. Het was een 'goed overleg' met alle betrokken partijen over de onderwijsroute en de knelpunten, laat een woordvoerder van het ministerie van SZW laat op de maandagavond weten. Op korte termijn komen er vervolggesprekken over mogelijke oplossingen voor de knelpunten. 'Financiering speelt daarbij een rol', aldus de woordvoerder, 'maar ook andere zaken zoals voldoende groepsgrootte in de onderwijsroute spelen mee.' De ministeries van SZW en OCW zullen de Kamer zo snel mogelijk informeren over de stand van zaken. Het is niet de eerste keer dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het kabinet in de clinch liggen over het budget voor de uitvoering van Wet inburgering.

Ontoereikend

De Wet inburgering kent drie inburgeringsroutes. Het probleem doet zich met name voor bij de onderwijsroute die inburgeraars naar een erkend diploma op niveau mbo, hbo of wo toeleidt. Het rijk heeft gemiddeld 10.000 euro per inburgeraar beschikbaar. 'Meer dan een jaar geleden hebben we al aangegeven dat dit voor de onderwijsroute in het mbo niet toereikend is', stelt een woordvoerder van de MBO Raad. De roc's zijn de belangrijkste aanbieders van dit traject. Uit een inventarisatie van de MBO Raad blijkt dat geen enkel roc aan de aanbestedingen van gemeenten voor de onderwijsroute heeft meegedaan.

Aanbesteding mislukt

Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gaf voor het zomerreces verontrustende signalen af over de lopende aanbestedingen, in een brief aan verantwoordelijk minister Wouter Koolmees (SZW). In Holland-Rijnland is de aanbesteding mislukt, in Rotterdam hebben de roc's bedankt voor de eer en in onder meer Twente en Drenthe hebben aanbieders aangegeven dat ze de door gemeenten beschikbaar gestelde budgetten volstrekt onvoldoende zijn, aldus de VNG destijds.

Geen aanbod

De gemiddelde prijs die een roc kwijt is aan onderwijs voor inburgeraars is twee jaar geleden op 12,50 per uur berekend. Voor de eindtermen die de nieuw Wet inburgering aan die

zogeheten onderwijsroute mbo stelt, zijn 1.500 lessen nodig. Per traject is dus grofweg 18.750 euro nodig, legt de woordvoerder van de MBO Raad uit. 'De roc's hebben bij deze aanbesteding geen aanbod kunnen doen. Het gevolg daarvan is dat er, voor zover wij weten, nog geen enkele onderwijsroute aan het mbo is gegund.'

Schuiven

Gemeenten die het probleem zagen aankomen, zijn gaan schuiven in de budgetten voor de twee andere inburgeringsroutes, zodat er meer naar de 'onderwijsroute' kon. Dat loste het probleem echter niet op, stelt de woordvoerder van de MBO Raad. Want voor het budget dat voor die twee inburgeringsroutes overbleef, komt het roc niet uit de kosten. 'Mbo-scholen zijn verplicht om kostendekkend te werken', benadrukt de woordvoerder.

Onacceptabel

De MBO Raad trekt hierover al een jaar aan de bel. Ook de VNG uit al lang haar twijfels over de haalbaarheid van een dekkend aanbod van de onderwijsroute. 'Het beschikbaar gestelde bedrag vanuit het rijk komt mogelijk niet overeen met de trajectprijs die de diverse aanbieders aangeven nodig te hebben', schreven Twentse gemeenten, gesteund door de VNG, G4, G40, P10 en Divosa in de eerdergenoemde brief aan Koolmees. In dezelfde brief drongen zij aan op een snelle oplossing. 'De signalen uit het onderwijsveld en het feit dat veel gemeenten daardoor geen inschrijvingen op de onderwijsroute krijgen, zijn zorgelijk. Daarmee dreigt er straks geen landelijk dekkend aanbod van de onderwijsroute te zijn en kunnen niet alle statushouders de route volgen die hen de beste kansen biedt. Het gevolg daarvan is dat de onderwijsroute voor een groot deel van het land compleet mislukt. Dit is voor gemeenten onacceptabel.'

Onderzoek

Tijdens een Kamerdebat voor het zomerreces zegde Koolmees toe een onderzoek te gaan doen naar de belemmeringen bij aanbestedingen van de onderwijsroute, waaronder de bekostiging. Hij heeft toen ook gezegd dat als uit dat onderzoek blijkt dat er te weinig geld is, er niet vanzelfsprekend budget bijkomt. Daar heeft hij in zijn begroting geen rekening mee gehouden. Naar verluidt zou (ook) minister Hoekstra geen extra geld voor de onderwijsroute willen uittrekken. Eerder blokkeerde Hoekstra extra geld voor de jeugdzorg. Een motie van BIJ1 om extra budget vrij te maken als uit het onderzoek van Koolmees blijkt dat er extra budget nodig is, werd aangehouden. De verwachting is dat het onderzoeksrapport eind oktober naar de Kamer wordt gestuurd. Dan staat er een overleg gepland tussen Koolmees en de vaste Kamercommissie SZW.

Moeizaam

Het onderhandelingstraject naar de Wet inburgering tussen VNG en kabinet verloopt al tijdens moeizaam. In 2019 stapte de VNG uit het overleg met Koolmees, omdat de minister weigerde een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar de invoerings-, uitvoerings- en programmakosten bij gemeenten. Gemeenten willen voorkomen dat ze opnieuw hun vingers financieel branden, zoals ze dat ook doen bij de Jeugdwet en in mindere mate bij de Wmo.

Uitstel

In april 2020 en in april 2021 is het budget opgeplust. In april 2020 werd bekend dat gemeenten structureel 35,2 miljoen euro extra krijgen en eenmalig 36,5 miljoen euro voor de invoeringskosten. Voor de groep inburgeraars die nog onder het huidige stelsel moeten inburgeren, kregen gemeenten een bedrag van 25,5 miljoen euro. In april kwam daar 30 miljoen extra bij, mede als gevolg van het uitstel van de invoering van de wet. Hierdoor moesten gemeenten een extra groep mensen onder de bestaande wetgeving inburgeren. De invoering van de wet is al een aantal keer uitgesteld. Het was de bedoeling dat deze in januari van dit jaar in werking zou treden. De invoeringsdatum werd eerst uitgesteld naar juli 2021 en daarna naar januari 2022.